

Notitie Reikwijdte en Detailniveau Omgevingseffectrapport Noordoostpolder

Gemeente Noordoostpolder

7 september 2022

Contactpersoon

JASPER VAN BRUCHEM
Senior Adviseur

M +31620248716
E jasper.vanbruchem@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 220
3800 AE Amersfoort
Nederland

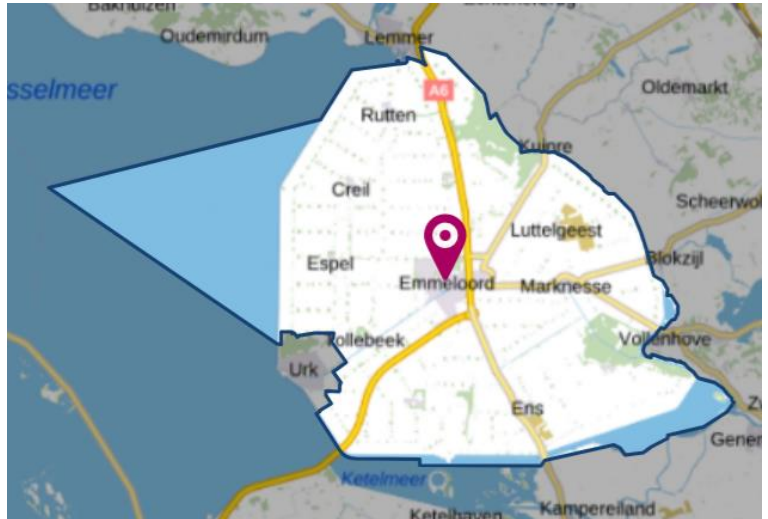

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Omgevingsvisie Noordoostpolder	5
2.1	De gemeente Noordoostpolder	5
2.2	Proces en planning	6
2.3	Opgaven en ambities	6
2.4	Gebiedsgerichte keuzes	7
3	Het Omgevingseffectrapport	8
3.1	Samenhang tussen OER en Omgevingsvisie	8
3.2	Foto van de Leefomgeving	8
3.3	Rad van de Leefomgeving	9
3.4	Beoordelingskader	10
3.5	Aanpalend beleid	13
3.6	Beoordeling van de gebiedsgerichte keuzes	13
3.7	Botsproeven en Leidende Keuzes	13
3.8	Monitoring	14
4	Procedure en inspraak	15
	Colofon	16

1 Inleiding

Gemeente Noordoostpolder is een gemeente in de provincie Flevoland en telt ongeveer 48.000 inwoners. Met een totale oppervlakte van 59.347 hectare is het één van de grootste gemeenten van Nederland.¹ Emmeloord vormt het centrum, maar de kernen Bant, Creil, Ens, Espel, Kraggenburg, Luttelgeest, Marknesse, Nagele, Ruiten, Tollebeek en Schokland, en een groot buitengebied, vallen ook onder de gemeente.² Het grondgebied van de gemeente Noordoostpolder is weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1 Gemeente Noordoostpolder (bron: overheid.nl)

De gemeente Noordoostpolder gaat een **Omgevingsvisie** opstellen voor het gehele grondgebied van de gemeente. Binnen de Omgevingswet, die naar verwachting in 2023 ingaat, zijn alle gemeenten verplicht om een Omgevingsvisie op te stellen. Met de Omgevingsvisie worden de ambities en beleidsdoelen van de gemeente voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vastgesteld. Het zichtjaar van de omgevingsvisie is 2050. Met de Omgevingsvisie van gemeente Noordoostpolder worden dus, vanuit een integrale visie op hoofdlijnen, kaders gesteld aan ontwikkelingen zoals woningbouw, leefbaarheid en gezondheid, opwekking van duurzame energie, de uitdagingen in de landbouw, (nieuwe) bedrijvigheid, en verdere benutting van recreatiepotenties van de Noordoostpolder.

De Omgevingsvisie is kaderstellend en het kan op voorhand niet uitgesloten worden dat beleid uit de Omgevingsvisie niet leidt tot nadelige gevolgen voor de nabijgelegen beschermde natuurgebieden. Voor een Omgevingsvisie geldt daarom de wettelijke verplichting tot het doorlopen van de procedure voor een **milieueffectrapportage** (m.e.r.-procedure) en het opstellen van een milieueffectrapport (MER). Omdat de m.e.r.-plicht gekoppeld is aan een plan, namelijk de Omgevingsvisie, gaat het om een zogeheten planMER. Omdat het een planMER over een Omgevingsvisie is, wordt het een Omgevingseffectrapport (OER) genoemd. Het doel van het OER is enerzijds om de omgevingseffecten van de plannen in de Omgevingsvisie in beeld te brengen, en anderzijds om te toetsen of de ambities die gesteld worden in de Omgevingsvisie gehaald kunnen worden met de voorgenomen maatregelen.

De Omgevingsvisie is kaderstellend en het kan op voorhand niet uitgesloten worden dat beleid uit de Omgevingsvisie niet leidt tot nadelige gevolgen voor de nabijgelegen beschermde natuurgebieden. Voor een Omgevingsvisie geldt daarom de wettelijke verplichting tot het doorlopen van de procedure voor een **milieueffectrapportage** (m.e.r.-procedure) en het opstellen van een milieueffectrapport (MER). Omdat de m.e.r.-plicht gekoppeld is aan een plan, namelijk de Omgevingsvisie, gaat het om een zogeheten planMER. Omdat het een planMER over een Omgevingsvisie is, wordt het een Omgevingseffectrapport (OER) genoemd. Het doel van het OER is enerzijds om de omgevingseffecten van de plannen in de Omgevingsvisie in beeld te brengen, en anderzijds om te toetsen of de ambities die gesteld worden in de Omgevingsvisie gehaald kunnen worden met de voorgenomen maatregelen.

Voor u ligt de **Notitie Reikwijdte en Detailniveau** (NRD) voor het OER voor de Omgevingsvisie Noordoostpolder. De NRD onderbouwt de kennisgeving op grond van de Wet milieubeheer; één van de eerste stappen in de m.e.r.-procedure. De NRD is bedoeld om de reikwijdte en het detailniveau van het OER te bepalen en daarover betrokken bestuursorganen en wettelijke adviseurs te raadplegen. Daarnaast kan iedereen reageren op de NRD door een zienswijze in te dienen.

¹ <https://kadastralekaart.com/gemeenten/noordoostpolder-GM0171>

² https://organisaties.overheid.nl/26440/Gemeente_Noordoostpolder

2 Omgevingsvisie Noordoostpolder

2.1 De gemeente Noordoostpolder

Gemeente Noordoostpolder werkt in de periode oktober 2020 – zomer 2023 aan de omgevingsvisie. Daarin beschrijven we hoe de leefomgeving van Noordoostpolder er uit ziet in 2050. De Noordoostpolder bestaat uit een groot agrarisch gebied met elf kernen. Gemeente Noordoostpolder heeft een krachtige samenleving, waar men er voor elkaar is als het nodig is. Vooral dorpsbewoners laten zich klinken door bewonersinitiatieven. Op 1 januari 2022 heeft Noordoostpolder iets meer dan 48.000 inwoners.³ Deze zijn verdeeld over ruim 19.500 huishoudens. Het aandeel 65+ is hoger en het aandeel 25-64 lager dan gemiddeld in de rest van Flevoland. De prognose is dat het aantal 65+ tot 2035 toeneemt.⁴

In Noordoostpolder staan ruim 19.000 woningen, waarvan 67,5% (13.391) koopwoningen en 32,5% (6.444) huurwoningen. Het aandeel rij- en hoekwoningen is relatief groot, ruim 50%. De woningen zijn gemiddeld tussen de €150.000,- en €250.000,- aan WOZ-waarde waard. De schaarste op de woningmarkt die vrijwel door heel Nederland te zien is, is ook in de Noordoostpolder aan de orde. Naar verwachting blijft deze ook de komende jaren aanhouden. Voor de verduurzaming van de woningvoorraad ligt er een kans om een kwaliteitsimpuls te geven aan de bestaande woningvoorraad. Er ligt de komende jaren een grote bouw- en transformatieopgave voor wonen en zorg. Essentieel hierbij is het afstemmen van vraag en aanbod met de behoefte van de bestaande inwoners en nieuwkomers op het gebied van voorzieningen in de zorg, sport en recreatie.

Schaalvergroting in de landbouw zorgt voor een toename van vrijkomende erven. Agrarische bedrijven groeien en gronden worden verkocht en blijven veelal in agrarisch gebruik. Het erf met de bebouwing blijft wel bestaan en heeft dan niet altijd meer een agrarische functie. De komende jaren gaan uitbreiding van erven, woningbouw, infrastructuur en mobiliteit, beheer openbare ruimte, duurzame opwek van energie en de transitie naar een circulaire landbouw en zelfvoorzienende ketenverlenging invloed hebben op het landschap zoals Noordoostpolder het nu kent.

Met 89 windmolens en 250ha vergunde zonneparken is de opwek van elektriciteit groot. De warmtetransitie en isolatie van de gebouwde omgeving gaan langzaam. Wel werkt Noordoostpolder mee aan de landelijke proeftuin aardgasvrij in Nagele. Industrie en akkerbouw hebben nog flinke stappen te zetten, glastuinbouw gaat voortvarend door beschikbaarheid van geothermie.

De ontsluiting van Noordoostpolder is redelijk goed. De directe verbindingen op de A6 en N50 dragen bij aan de bereikbaarheid van Noordoostpolder. Echter zitten hier knelpunten en zijn ontwikkelingen nodig. Het OV-aanbod is niet overall optimaal en hierdoor zijn de dorpskernen niet goed verbonden met de regio. De Lelylijn is een ontwikkeling waar Noordoostpolder op in zet om de OV-bereikbaarheid te vergroten. Het wegennetwerk vraagt om een snelheidsverlaging voor verkeersveiligheid en leefbaarheid, maar kent ook een grote investeringsopgave. Duurzame mobiliteit moet nog een plek krijgen binnen de gemeente.

De economie in Noordoostpolder floreert, de werkloosheid is laag en er is zelfs sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Er zijn verspreid over Noordoostpolder voldoende terreinen en locaties voor economische ontwikkelingen beschikbaar. In Emmeloord komt in 2022 circa 40 hectare aan extra werklocaties beschikbaar. Emmeloord is het economisch centrum met een deels regionale functie. Onderwijs, winkelaanbod en zorg zijn in Emmeloord geconcentreerd. Emmeloord heeft ook het grootste deel van de bedrijventerreinen. Daarnaast hebben Marknessse en Ens grotere bedrijventerreinen. Ieder dorp heeft een werklocatie met vooral lokale binding. De krapte op de arbeidsmarkt wordt deels opgevuld met arbeidsmigranten. Noordoostpolder maakt deel uit van de economische regio Regio Zwolle. De land- en tuinbouw, met het daaraan gerelateerde bedrijfsleven, is een grote werkgever en een belangrijke economische drager. Daarnaast is de maakindustrie (met name metaal) een sterke sector.

Aan de westkant grenst het gebied aan Natura 2000-gebied het IJsselmeer, aan de oostkant aan de Natura 200-gebieden 'Wieden-Weerribben' en 'Zwarte meer- Kadoelen'. Ook in de Noordoostpolder zelf liggen interessante natuurgebieden langs de buitenrand. Dat zijn het Kuinderbos, Voorsterbos en Urkerbos. Daarnaast vormen de

---

³ <https://emmeloord.info/emmeloord-info/aantal-inwoners/>

⁴ Woonvisie Gemeente Noordoostpolder

kleinere natuurgebieden (Rotterdamse Hoek, Kastelijnsplas, Schokland), met de wegbeplantingen, erfsingels en vaarten een ecologisch netwerk.

Noordoostpolder is een bijzondere gemeente met een jonge geschiedenis en door sociologen beïnvloede samenleving. In Noordoostpolder scoren wij op veel indicatoren uit het sociaal domein beter dan het landelijke gemiddelde. Denk daarbij bijvoorbeeld aan aantal mantelzorgers, vroegtijdige schoolverlaters en bereidheid tot vrijwilligerswerk. Gezien de omvang van de gemeente en het voor Nederlandse begrippen relatief lage aantal inwoners per vierkante kilometer scoren wij op het gebied van (afstand tot) voorzieningen slechter. Vooral bij het gebrek aan huisartspraktijken en de nabijheid van zorg scoren wij onder het gemiddelde.

In de Omgevingsvisie worden vooralsnog drie deelgebieden onderscheiden (deze kunnen nog wijzigen wanneer we verder zijn in het proces):

1. De verbinding en dynamiek rond 3 grote kernen en de kruising van (snel) wegen
2. De overgang van het nieuwe naar het oude land: cultuurlandschap, natuur en karakter
3. Het agrarisch buitengebied: innovatie, ondernemerschap en dorpsgevoel

2.2 Proces en planning

In oktober 2020 is gestart met het opstellen van de strategische koers voor Noordoostpolder in 2050. Allereerst zijn hiervoor de strategische opgaven in beeld gebracht die op Noordoostpolder af komen. Deze zijn in maart 2021 vastgesteld. In een participatief traject is de strategische koers tot stand gekomen. In januari 2022 is de strategische koers vastgesteld.

Het vertrekpunt voor de Omgevingsvisie Noordoostpolder is een open kader. Onderweg zijn dromen, trends en ontwikkelingen opgehaald. We vroegen naar de wensen, behoeften en voorkeuren die leefden in de samenleving. Dit deden wij in gesprek met een denktank van inwoners, experts vanuit de samenleving, ketenpartners zoals omliggende gemeenten en het waterschap, de gemeentelijke organisatie, een aantal diepte interviews met o.a. wetenschappers, het college van B&W en de gemeenteraad.

De planning voor de ontwerp Omgevingsvisie bestaat uit de volgende stappen:

1. Verzamelen en opstellen. Ruimtelijke analyse, foto van de leefomgeving, NRD, en participatie- en communicatieplan. Juni – juli 2022;
2. Integreren en onderscheiden. Gebiedsgerichte keuzes uitwerken, participatietraject. Augustus 2022 – januari 2023
3. Ontwerp omgevingsvisie. Januari – juni 2023
4. Vaststellen omgevingsvisie. Juni 2023
5. Evalueren. Zomer 2023

2.3 Opgaven en ambities

In de Strategische koers zijn al 6 strategische opgaven en 5 ambities benoemd.

Strategische opgaven:

1. Hoe behouden en versterken we een vitale, gezonde en inclusieve samenleving?
2. Hoe versterken we de aantrekkingskracht van het woon- en werkklimaat in Noordoostpolder?
3. Hoe gebruiken we de pioniersmentaliteit en fysieke structuur als basis voor ontwikkelingen in Noordoostpolder?
4. Welke stimulans geven we aan een innovatieve economie en onderwijs en daarmee het vestigingsklimaat?
5. Hoe ontwikkelen we innovaties en verduurzaming in de landbouw in Noordoostpolder?
6. Hoe zorgen we voor een sterkere, slimmere en duurzamere de (regionale) bereikbaarheid en verbinding van Noordoostpolder?

Ambities:

1. Een trotse en toekomstbestendige samenleving met herkenbare identiteit
2. Een inclusieve en hechte samenleving met ruimte voor iedereen;
3. Koploper in toekomstgerichte landbouw;
4. Noordoostpolder is optimaal verbonden met haar omgeving;
5. Sociale krachtige dorpen en wijken met een gezonde aantrekkelijke leefomgeving;
6. Noordoostpolder biedt ruimte voor vindingrijkheid.

De ambities uit de Strategische koers worden in het kader van het OER voor de omgevingsvisie verder uitgewerkt. In het proces werken we toe naar een vertaling van de ambities naar toetsbare indicatoren. Voorbeeld: ambitie 1 heeft impliciet ambities op het gebied van wonen, inclusiviteit en wellicht nog andere aspecten, en voor ambitie 3 moet nog gespecificeerd worden wat de gemeente precies onder vindingrijkheid verstaat voordat een vertaling richting indicatoren gemaakt kan worden.

2.4 Gebiedsgerichte keuzes

Door de ambities uit de strategische koers in samenhang met elkaar in kaarten uit te werken, ontstaat een beeld van de opgaven (waar botsen ambities) en kansen (waar versterken ambities elkaar) voor de gebieden. De gebieden zijn tot stand gekomen door te kijken naar opgaven die bij elkaar komen in een gebied. Zo staan Emmeloord en de grotere kernen voor ander type opgaven dan de kernen ten westen van Noordoostpolder. Concrete vragen over de kansen- en opgavenkaarten worden voorgelegd in het participatietraject. Hiermee zetten we een proces op om de ambities per deelgebied uit te werken en te concretiseren. Het parallelle traject van het OER biedt een continue spiegel om de uitwerking van de ambities te toetsen op basis van de volgende vragen:

- Is het toetsbaar?
- Is het concreet?
- Is het haalbaar?

Voorbeelden van gebiedsgerichte keuzes zijn:

- De woningbouwopgave in Noordoostpolder vraagt om een grote groei aan woningen de komende tijd. De verkenning en strategische koers laat zien dat willen wij zo min mogelijk bouwen op landbouwgrond, dan kan dit leiden tot verdichting en hoogbouw in Emmeloord.
- Door de schaalvergroting komen erven vrij – dit vraagt om een heldere visie over de mogelijkheden op erven in de toekomst. Voor ketenverlenging, maar ook op vrijgekomen erven.

3 Het Omgevingseffectrapport

3.1 Samenhang tussen OER en Omgevingsvisie

Het OER wordt door de gemeente ingezet om de afwegingen die gemaakt worden in het kader van haar ontwerp Omgevingsvisie te verdiepen en te voorzien van feitelijke beslisinformatie. De stappen die worden gezet voor het opstellen van het OER zijn daarom afgestemd op de stappen en benodigde informatie binnen het omgevingsvisiespoor. Het proces om te komen tot het OER bestaat uit vijf fasen:

1. Ambities en opgaven

In deze fase is een eerste inventarisatie van de beschikbare informatie en de belangrijkste ontwikkelingen, kansen en opgaven binnen de gemeente uitgevoerd. Ook is in deze fase van het project de scope en aanpak van de Omgevingsvisie verder uitgedacht.

2. Foto van de Leefomgeving, NRD en gebiedsgerichte keuzes

Tijdens de tweede fase van het project is voorliggende NRD opgesteld. De belangrijkste activiteiten zijn daarnaast het opstellen van de **Foto van de Leefomgeving** (later in deze paragraaf verder toegelicht). Deze heeft als doel om de huidige situatie en autonome ontwikkelingen te beschrijven voor ieder in het OER beoordeelde beleidsveld, en daarnaast geeft de Foto van de Leefomgeving aan waar knelpunten en kansen liggen. Dit vormt de input voor de **kansen- en opgavenkaart** die binnen het omgevingsvisiespoor opgesteld wordt. Daarnaast worden **gebiedsgerichte keuzes** met gebiedsgerichte ambities ontwikkeld, waarmee richting gegeven wordt aan de Omgevingsvisie.

3. Effectbeoordeling

In de derde fase staan het toetsen van de **gebiedsgerichte keuzes** op doelbereik en omgevingseffecten centraal. Op basis van de gebiedsgerichte keuzes, die in het omgevingsvisiespoor ontwikkeld worden, wordt eerst een schifting gemaakt voor welke aspecten op het **Rad van de Leefomgeving** (later in deze paragraaf verder toegelicht) effecten te verwachten zijn. De aspecten waarvoor dit geldt, worden opgenomen in het beoordelingskader en in het OER op doelbereik en effecten onderzocht. Uiteindelijk wordt voor ieder perspectief het Rad van de Leefomgeving ingevuld en onderlegt met een verantwoording van de uitgevoerde beoordeling. Daarnaast vinden er zogenaamde **botsproeven** plaats, en worden **leidende keuzes** voor de Omgevingsvisie geformuleerd. Bij de botsproeven wordt themagericht in beeld gebracht of er koppel-kansen of knelpunten met andere opgaven zijn. De leidende keuzes zijn de verwerking van de uitkomsten van de botsproeven en bestaan uit de belangrijkste punten waarover voor de ontwerp Omgevingsvisie een keuze gemaakt moet worden.

4. Ontwerp Omgevingsvisie

In de vierde fase van het project stelt het projectteam Omgevingsvisie de ontwerp Omgevingsvisie op. Dit vindt plaats op basis van de opgehaalde input vanuit het **participatietraject** en de ambtelijke en bestuurlijke organisaties van de gemeente. Daarin worden de resultaten en adviezen uit het OER betrokken. De ontwerp Omgevingsvisie wordt in het OER nogmaals langs de uitgevoerde beoordeling op doelbereik en omgevingseffecten gelegd om na te gaan of hier wijzigingen in dienen te worden aangebracht. Het definitieve OER wordt met de ontwerp Omgevingsvisie ter inzage gelegd. De wijze waarop het OER in de ontwerp Omgevingsvisie is betrokken wordt opgenomen in de ontwerp Omgevingsvisie.

5. Vaststelling Omgevingsvisie

In de laatste fase wordt het OER ter visie gelegd en getoetst door de **Commissie m.e.r.** Daaropvolgend volgt, met een mogelijke aanvulling op het OER en mogelijke wijzigingen in de Omgevingsvisie naar aanleiding van het advies van de Commissie m.e.r., de vaststelling van de Omgevingsvisie Noordoostpolder door het college.

3.2 Foto van de Leefomgeving

Om een breed overzicht te geven van de huidige situatie van de leefomgeving in de gemeente Noordoostpolder, de autonome ontwikkelingen en externe ontwikkelingen die de komende decennia naar verwachting zullen gaan spelen, wordt een Foto van de Leefomgeving opgesteld. Deze dient als referentiesituatie voor de beoordeling van de gebiedsgerichte keuzes. De gebiedsgerichte keuzes kunnen voor de m.e.r.-procedure beschouwd worden als alternatieven. Voor ieder beleidsveld in de Omgevingsvisie wordt een literatuuronderzoek gedaan en op basis van de resultaten hiervan wordt een beschrijving van de staat van de leefomgeving voor het betreffende beleidsveld opgenomen in de Foto van de Leefomgeving. Het literatuuronderzoek maakt gebruik van landelijk beschikbare

bronnen zoals de Atlas van de Leefomgeving en gegevens van het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS), en ook van beleidsstukken en lokale of regionale onderzoeken van bijvoorbeeld gemeente, GGD, provincie, waterschap en Regionale Energie Strategie (RES)-regio Flevoland. Het resultaat van dit onderzoek is ten eerste een beschrijving van de huidige situatie voor alle te beoordelen beleidsvelden. Daarnaast worden in de effectenbeoordeling de gebiedsgerichte keuzes op doelbereik en effecten beoordeeld en wordt het kwaliteitsniveau in deze beoordeling geduid. Ten derde worden voor de relevante deelgebieden (zie paragraaf 2.1) de knelpunten en kansen voor ieder beleidsveld beschreven. De beoordeling van de huidige situatie wordt weergegeven in een voor 2022 ingevuld Rad van de Leefomgeving.

- De Foto van de Leefomgeving kijkt ook vooruit naar de toekomst. Immers, er vinden in de periode tot 2050 allerlei externe ontwikkelingen plaats waar de gemeente niet of slechts beperkt invloed op uitoefent. Enkele voorbeelden hiervan zijn:
- De bevolking van de gemeente Noordoostpolder vergrijsd en ontgroent: er komen naar verhouding meer 65-plussers bij en minder jongeren. Dit heeft een impact op onder andere de woningmarkt, de arbeidsmarkt en de zorg.
- In Nederland zorgt klimaatverandering de komende decennia voor warmere, drogere zomers. Tegelijkertijd neemt de frequentie en intensiteit van piekbuien toe. Daarnaast zijn er toenemende risico's op wateroverlast in de Noordoostpolder, onder meer door bodemdaling.⁵ Deze ontwikkelingen vergroten de risico's op schade en letsel in gebieden die nu al gevoelig zijn voor wateroverlast en hittestress en hebben daarnaast een negatieve invloed op landbouw en natuur.
- De komende decennia vindt een transitie plaats op het gebied van onze energievoorziening. Nederland moet van het gas af en het aandeel duurzame elektriciteit moet sterk stijgen door de aanleg van windturbines en zonneparken. Ook andere vormen van duurzame energie zoals waterstof doen hun intrede. Deze ontwikkelingen vragen veel ruimte boven- en ondergronds en ze kunnen gaan knellen met andere maatschappelijke opgaven. Tegelijkertijd kunnen ze tot gevolg hebben dat de leefomgeving schoner en gezonder wordt. De biodiversiteit dreigt de komende decennia verder af te nemen. Onder invloed van klimaatverandering, vermessing, verdergaande habitatfragmentatie en verstoring verdwijnen er meer dier- en plantensoorten uit Nederland.

Naast externe ontwikkelingen is voor veel beleidsvelden sprake van al vastgesteld, autonoom beleid voor de komende jaren. De mate waarin externe ontwikkelingen en al vastgesteld beleid een effect hebben op de beleidsvelden in de Foto van de Leefomgeving, wordt beschreven in deel 2 van de Foto van de Leefomgeving: de **autonome ontwikkeling**. Het is van belang om de autonome ontwikkelingen in beeld te hebben, omdat de beoordeling van het doelbereik van de gebiedsgerichte keuzes in de Omgevingsvisie afgezet dient te worden tegen de situatie zonder Omgevingsvisie in 2050. Dat betekent dat het Rad van de Leefomgeving niet alleen voor de huidige situatie in 2022, maar ook voor de autonome ontwikkeling in 2050 ingevuld wordt.

Een tweede doel van de Foto van de Leefomgeving is om voor de verschillende deelgebieden die binnen het omgevingsvisiespoor onderscheiden worden een overzicht te geven van de belangrijkste knelpunten en keuzes voor de Omgevingsvisie. Tijdens het literatuuronderzoek voor ieder beleidsveld wordt daarom specifiek aandacht besteed aan de relevante ontwikkelingen voor ieder van de deelgebieden. De Foto van de Leefomgeving vormt mede de input voor de kansen- en opgavenkaart die binnen het Omgevingsvisie-spoor opgesteld wordt. Het eindresultaat van deze twee stappen (Foto en kaart) is per deelgebied een overzicht van knelpunten en keuzes (de zogenaamde 'Bouwstenen voor de Omgevingsvisie'). Gemeentebreed wordt voor de huidige situatie en de autonome ontwikkeling het Rad van de Leefomgeving ingevuld, waarbij scores worden toebedeeld aan ieder van de in de Foto van de Leefomgeving beschreven aspecten van de leefomgeving. Een nadere toelichting op het Rad van de Leefomgeving volgt in onderstaande paragraaf.

3.3 Rad van de Leefomgeving

De beoordelingen van de huidige situatie, autonome ontwikkeling (de referentiesituatie) en de nog op te stellen gebiedsgerichte keuzes worden weergegeven in het Rad van de Leefomgeving. Op de spaken van het Rad staan, onderverdeeld in de drie domeinen People, Planet en Prosperity, de beleidsvelden uit de Omgevingsvisie die in het OER beoordeeld worden. Voor de referentiesituatie vindt de beoordeling plaats op basis van de Foto van de Leefomgeving, waarin het kwaliteitsniveau van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling in kaart wordt gebracht. De gebiedsgerichte keuzes worden vervolgens ten opzichte van het kwaliteitsniveau in de referentiesituatie beoordeeld. Deze beoordelingsmethodiek is gebaseerd op het Rad van de Leefomgeving dat voor de Nationale

⁵ <https://www.wsp.com/nl-NL/projecten/maatregelen-wateroverlast-bodemdalingsgebied-noordoostpolder>

Omgevingsvisie (NOVI) gebruikt is. Tabel 3 geeft een aanzet voor de beleidsvelden in het Rad van de Leefomgeving voor dit OER weer. Daaronder is weergegeven hoe ieder beleidsveld beoordeeld wordt op basis van een kwalitatieve vijfpuntsschaal (rechts).

3.4 Beoordelingskader

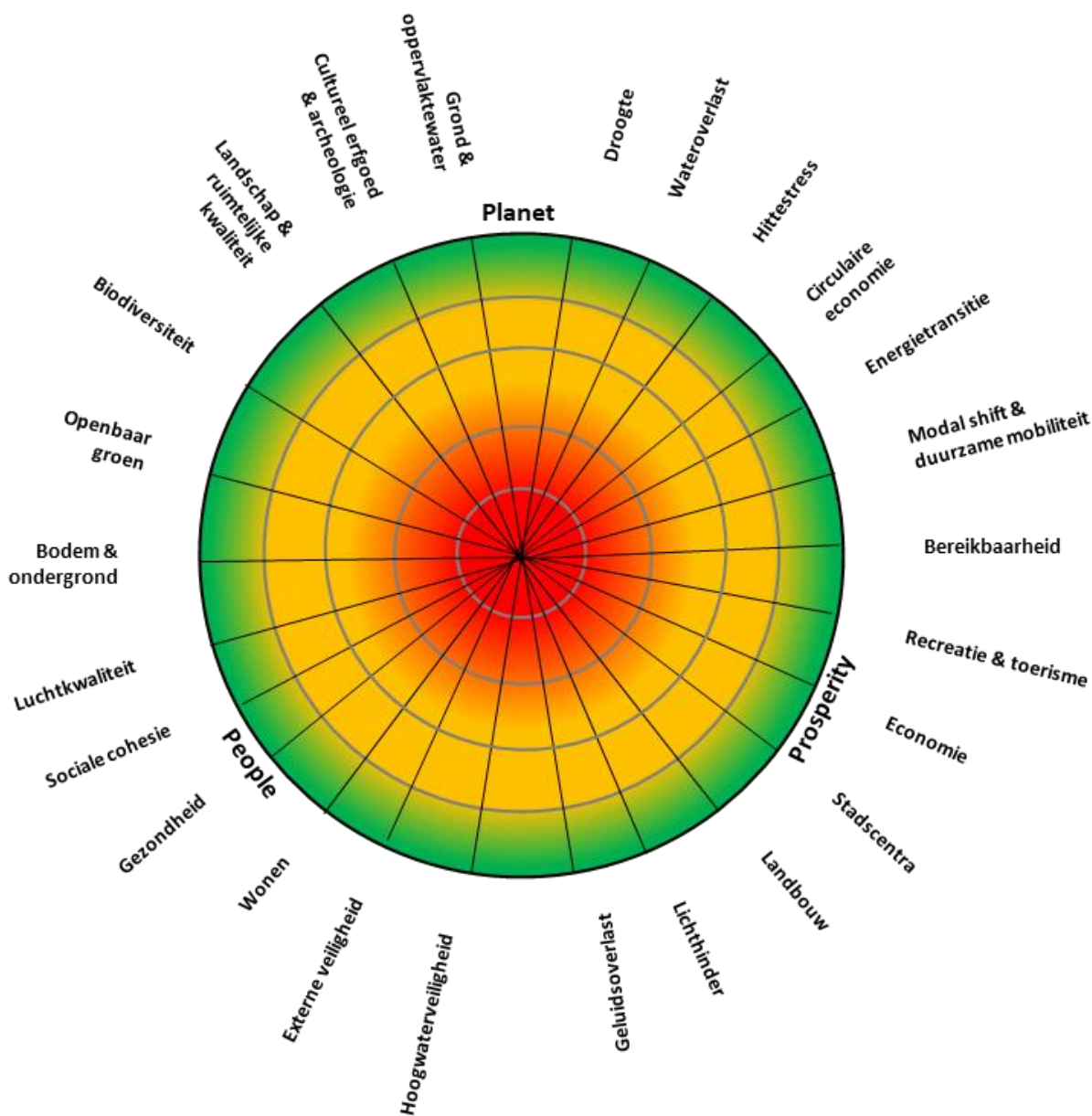
De huidige kwaliteiten van de leefomgeving in de gemeente Noordoostpolder en de effecten van de gebiedsgerichte keuzes worden beoordeeld aan de hand van een beoordelingskader waarin aansluitend op de breedte van de omgevingsvisie een groot aantal beleidsvelden in weergegeven zijn. Hiermee is het OER breder van aard dan een gangbaar milieueffectrapport, aangezien binnen dit beoordelingskader ook sociale en economische beleidsvelden een plek hebben. Dit brede beoordelingskader is nodig om alle effecten van de Omgevingsvisie in beeld te kunnen brengen.

In Tabel 1 is het indicatieve beoordelingskader voor het OER voor de omgevingsvisie opgenomen. In de linker kolom staan alle beleidsvelden die beoordeeld gaan worden en die een plek krijgen op het Rad van de Leefomgeving en in de Foto van de Leefomgeving. In de rechter kolom staat beschreven welk(e) aspect(en) van het betreffende beleidsveld beoordeeld gaan worden. Ook is voor sommige beleidsvelden een voorzet voor een meetbare indicator gegeven. Het beoordelingskader in Tabel 2 is indicatief; in de loop van het ontwikkelen van de ontwerp Omgevingsvisie en het OER wordt het beoordelingskader verder uitgewerkt.

Tabel 3; indicatief beoordelingskader voor het OER

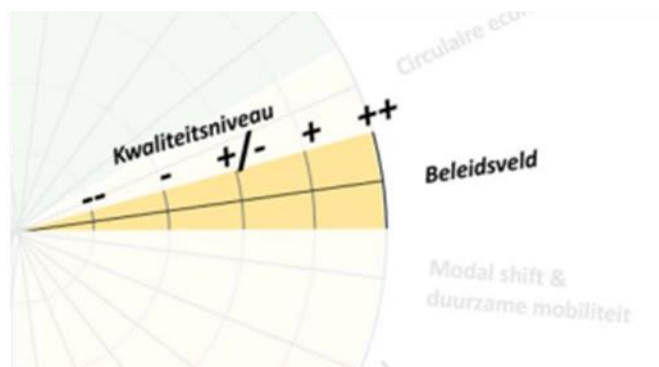
Beleidsveld	Indicator / beoordeeld aspect
Openbaar groen	Oppervlakte openbaar groen per woning
Biodiversiteit	Aantal soorten per km ² , integriteit van ecosystemen
Landschap & ruimtelijke kwaliteit	Instandhouding en herstel van karakteristieke landschappen en ruimtelijke kwaliteit
Cultureel erfgoed & archeologie	Instandhouding van cultuurhistorische en bodemarchieven
Grond & Oppervlaktewater	Kwaliteit en kwantiteit grond- en oppervlaktewater
Bodem & Ondergrond	Aantal humane en ecologische spoedlocaties, ruimte in de ondergrond voor maatschappelijke opgaven
Droogte	Gevoeligheid voor verdroging van landbouwgronden en natuurgebieden
Wateroverlast	Gevoeligheid van het stedelijke gebied voor water op straat en in woningen na piekbuien
Hittestress	Gevoeligheid van woningen, bedrijfslocaties en buitenruimtes voor hittestress (drempelwaarde gevoelstemperatuur van 41°C)
Circulaire economie	Aantal bedrijven dat volgens een circulair principe werkt, ruimte binnen de gemeente voor circulaire bedrijfsvoering
Energietransitie	Aandeel duurzame elektriciteit ten opzichte van stroomverbruik, aandeel duurzame warmte in gebouwde omgeving
Modal shift & duurzame mobiliteit	Aandeel auto/fiets/ov-vervoersbewegingen ten opzichte van totaal, aantrekkelijkheid van infrastructuur en voorzieningen voor fiets en openbaar vervoer
Bereikbaarheid	Congestie (indien beschikbaar op basis van verkeersmodel met verhouding Intensiteit/Capaciteit)
Recreatie & Toerisme	Aantrekkelijkheid van de gemeente voor toeristen en recreanten
Economie	Kwantitatieve en kwalitatieve aansluiting van vraag en aanbod voor bedrijventerreinen en kantoren

Stadscentrum	Vitaliteit en aantrekkelijkheid centrum, leegstand (%)
Land- en tuinbouw	Ruimte voor landbouw, mate waarin transitie naar een duurzame, circulaire en/of natuurinclusieve vorm van landbouw wordt gefaciliteerd en gestimuleerd
Lichthinder	Ligging van lichtbronnen en gevoeligheid van natuur en woonomgeving voor licht
Geluidsoverlast	Aantal woningen dat binnen geluidaandachtsgebieden ligt en/of waar de geluidnorm overschreden wordt.
Luchtkwaliteit	Omvang gebied waarin concentraties van NO ₂ , PM _{2,5} en PM ₁₀ boven wettelijke norm en WHO adviesnorm liggen
Hoogwaterveiligheid	Gevoeligheid van stedelijk en landelijk gebied voor overstromingen
Externe Veiligheid	Aantal woningen binnen 10 ⁻⁶ PR-contour en externe veiligheid aandachtsgebieden
Wonen	Aansluiting van woningaanbod op de vraag, zowel kwantitatief als kwalitatief
Gezondheid	Mate waarin de inrichting van de openbare ruimte en het beleid van de gemeente bijdragen aan een betere gezondheid van inwoners
Sociale Cohesie	Mate waarin de inrichting van de openbare ruimte en het beleid van de gemeente bijdragen aan de leefbaarheid en sociale cohesie
Sport en bewegen	Mate waarin de inrichting van de openbare ruimte en het beleid van de gemeente bijdragen aan mogelijkheden tot sport en beweging voor inwoners

Figuur 2 fictief Rad van de Leefomgeving en beoordelingsladder voor de Omgevingsvisie van de gemeente Noordoostpolder

Kwaliteitsniveau	Beoordeling
++	De ambitie of wettelijke/beleidsnorm wordt ruimschoots gehaald en/of er zijn geen knelpunten
+	De ambitie of wettelijke/beleidsnorm wordt grotendeels gehaald en/of er zijn weinig knelpunten
+/-	De ambitie of wettelijke/beleidsnorm wordt deels gehaald, en/of er zijn enkele knelpunten
-	De ambitie of wettelijke/beleidsnorm wordt grotendeels niet gehaald, en/of er zijn veel knelpunten
--	De ambitie of wettelijke/beleidsnorm wordt niet gehaald en/of er zijn erg veel knelpunten

3.5 Aanpalend beleid

De Omgevingsvisie van de gemeente Noordoostpolder omvat een groot aantal verschillende beleidsvelden en heeft dus veel raakvlakken met beleidsvelden binnen de gemeente Noordoostpolder en beleid van andere overheden en organisaties. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Transitievisie Warmte 2021
- Mobiliteitsvisie 2050 (2021)
- Landschap van de Toekomst 2021 – Provincie Flevoland
- Beleidsplan Sociaal Domein 2021
- Programma Novex 2022
- RES Flevoland 1.0 (en straks 2.0)

Bovenstaande voorbeelden en ander relevant beleid dat raakt aan de Omgevingsvisie, zal een plek krijgen in de Omgevingsvisie en het OER. Ontwikkelingen die buiten het directe handelingsperspectief van de Omgevingsvisie liggen, kunnen namelijk een effect hebben op de kwaliteit van de leefomgeving in de gemeente Noordoostpolder. Het OER weegt al vastgesteld beleid daarom mee in de autonome ontwikkeling. Beleidsambities of toekomstige ontwikkelingen die nog niet vastgesteld zijn, leiden tot onzekerheid en speelruimte voor wat betreft de autonome ontwikkelingen richting 2050. Deze onzekerheden worden ook in de onderbouwing van de beoordelingen van de autonome ontwikkelingen beschreven en kunnen aanleiding zijn tot alternatieve gebiedsgerichte keuzes.

3.6 Beoordeling van de gebiedsgerichte keuzes

De perspectieven worden in het OER beoordeeld op doelbereik en op effecten. Deze beoordeling volgt op de beoordelingen van de huidige situatie en autonome ontwikkeling in de Foto van de Leefomgeving. Beoordelingen vinden op basis van expert judgement plaats en gebruiken het indicatieve en in de loop van het project verder aan te scherpen beoordelingskader in Tabel 4. Voor ieder van de beleidsvelden in de Foto en het Rad van de Leefomgeving beoordeelt het OER wat het effect van het voorgenomen beleid van de gemeente naar verwachting zal zijn. Ieder beleidsveld wordt voor de ontwerp Omgevingsvisie dus, net als voor de huidige situatie en autonome ontwikkeling, voorzien van een score (-- tot ++).

Daarbij zijn er meerdere mogelijkheden. Voorgenomen beleid kan voor sommige beleidsvelden niet tot andere effecten leiden dan in de autonome ontwikkeling sprake van is. Voor veel beleidsvelden zal echter gelden dat beleidsmaatregelen leiden tot een positief of negatief effect. Deze effecten worden in de beoordeling toegelicht. Wat deze beoordelingen verder compliceert is de verwachting dat de gebiedsgerichte keuzes tot verschillende effecten zullen leiden. Een voorbeeld: indien de Lelylijn in de toekomst gerealiseerd blijkt te gaan worden en Emmeloord een treinverbinding krijgt, zal dit leiden tot substantieel verschillende keuzes op het gebied van woningbouw, met ieder hun eigen afwikkende effecten op beleidsvelden als bereikbaarheid, ruimte voor openbaar groen, werkgelegenheid en klimaatadaptatie. Het doel van de beoordeling is in dit geval om deze verschillende alternatieven zo integraal mogelijk met elkaar te vergelijken op doelbereik en milieueffecten.

Tot slot is een belangrijk onderdeel van de beoordeling om de ruimtevraag van ambities en opgaven op hoofdlijnen inzichtelijk te maken. Vanuit onder meer woningbouw, economie, energie, mobiliteit, openbaar groen en maatschappelijke voorzieningen komen ruimtevragen voort en veel van deze ruimtevragen zullen met elkaar knellen. Het OER kan daarom in belangrijke mate bijdragen aan de planvorming in de Omgevingsvisie door de omvang van deze opgaven zo concreet mogelijk in beeld te brengen.

3.7 Botsproeven en Leidende Keuzes

Na de beoordelingen van de gebiedsgerichte keuzes, volgen de botsproeven. Het doel van de botsproeven is om een integraliteitsslag te maken: de thematisch georiënteerde beoordelingen worden in deze stap met elkaar geconfronteerd om inzichtelijk te maken waar ontwikkelingen en ambities met elkaar schuren of juist synergie vertonen. Schurende ambities kunnen voortkomen uit concurrerende ruimtevragen in gebieden waar de ruimte beperkt is (bijvoorbeeld ruimte voor zonnevelden versus ruimte voor landbouw/natuur/industrie) of uit negatieve afwikkeleffecten van een ontwikkeling op een andere ambitie (bijvoorbeeld uitbreiding van industriegebieden versus

luchtkwaliteit en geluidoverlast). Elkaar versterkende ontwikkelingen zijn bijvoorbeeld openbaar groen enerzijds en het verminderen van wateroverlast, het versterken van de leefbaarheid en het tegengaan van hittestress.

Uit bovenstaande analyse volgen de vraagstukken waarover besloten moet worden richting het opstellen van deontwerp Omgevingsvisie: de leidende keuzes. De botsproeven en leidende keuzes worden niet sectoraal beschreven; om de maximale meerwaarde voor de Omgevingsvisie te behalen, worden deze opgesteld voor de verschillende deelgebieden in de gemeente. Ieder deelgebied heeft immers zijn eigen problematiek en leidende keuzes.

3.8 Monitoring

Als laatste onderdeel van het OER wordt een doorkijk naar de periode na vaststelling van Omgevingsvisie en OER gegeven. De uitvoering van de Omgevingsvisie dient de komende jaren gemonitord te worden. Het is van belang om hiervoor een monitoringsprogramma op te zetten dat zoveel mogelijk gekoppeld is aan de ambities en de thema's en beoordelingscriteria die in het OER gebruikt zijn om het doelbereik van de gebiedsgerichte keuzes te beoordelen. Met deze ambitie in het achterhoofd wordt de set indicatoren voor de Foto van de Leefomgeving verder uitgewerkt. In het laatste hoofdstuk van het OER wordt een voorzet gedaan voor een mogelijke invulling van dit monitoringsprogramma.

4 Procedure en inspraak

De openbare kennisgeving inclusief deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau is de eerste stap in de plan-m.e.r. procedure. Deze eerste stap in de procedure is bedoeld om een reactie te krijgen op de onderzoeksvragen voor het OER: wat moet worden onderzocht (bijvoorbeeld andere ambities?) en hoe moet het onderzoek worden gedaan (welke omgevingseffecten?).

De vervolgpcedure bestaat uit de volgende stappen:

6. Raadplegen betrokken bestuursorganen/adviseurs e.d. en mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen door eenieder over de reikwijdte en detailniveau van het op te stellen OER en Passende beoordeling;
7. Uitvoeren onderzoeken en opstellen OER en Passende beoordeling;
8. Gebruiken resultaten van de onderzoeken voor het maken van keuzes voor de ontwerp Omgevingsvisie;
9. Opstellen ontwerp Omgevingsvisie;
10. Ter inzagelegging en inspraak op het OER en Passende beoordeling tezamen met de ontwerp Omgevingsvisie;
11. Inschakeling Commissie voor de m.e.r. voor toetsingsadvies met betrekking tot het OER en Passende beoordeling;
12. Verwerken uitkomsten van inspraak en advies, en omzetten van de ontwerp Omgevingsvisie in de Omgevingsvisie;
13. Vaststellen Omgevingsvisie door de gemeenteraad.

Deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau ligt met ingang van 5 september 2022 gedurende zes weken voor eenieder ter inzage bij het woonloket, gelegen aan Harmen Visserplein, 8302 BW, Emmeloord. Wilt u langskomen om de Notitie Reikwijdte en Detailniveau te zien, dan kunt u hiervoor een afspraak maken via telefoonnummer: 0527 63 39 11. U kunt een reactie geven op de onderzoeksvragen (diens reikwijdte en detailniveau) voor het op te stellen OER.

Colofon

NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU OMGEVINGSEFFECTRAPPORT NOORDOOSTPOLDER

KLANT

Gemeente Noordoostpolder

AUTEUR

Thom Versteegen

DATUM

7 september 2022

Over Arcadis

Arcadis is een toonaangevend wereldwijd ontwerp- en consultancybureau voor de natuurlijke en gebouwde omgeving. Wij maken het verschil voor onze klanten en de maatschappij met doeltreffende, duurzame en digitale oplossingen. Met 27.000 mensen in meer dan 70 landen genereerden we in 2020 een omzet van €3,3 miljard. Wij ondersteunen UN-Habitat met kennis en expertise om leefomstandigheden te verbeteren in gebieden getroffen door de gevolgen van de klimaatverandering.

www.arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 220
3800 AE Amersfoort
Nederland

T +31 (0)88 4261261

Arcadis. Improving quality of life

Volg ons op

[arcadis-nederland](https://www.arcadis-nederland.nl)

[arcadis_nl](https://twitter.com/arcadis_nl)

[ArcadisNetherlands](https://www.facebook.com/ArcadisNetherlands)